

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-02-22
Besvaras senast
2024-02-28 kl. 12.00

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:648 Våldsutsatta barn som inte bor på skyddade boenden

I förra veckan fattade riksdagen efterlängtade beslut som innebär viktiga förändringar till skydd för våldsutsatta barn och föräldrar, ofta handlar det om mammor. Detta var resultatet av idogt arbete från många kvinnojourer, andra organisationer och partier. Som flera ledamöter samt socialtjänstministern framhöll i talarstolen var det ju socialutskottets vice ordförande Fredrik Lundh Sannelis (S) utredning som låg till grund för hela lagförslaget.

De lagändringar som riksdagen beslutade om förra veckan var dock begränsade till skyddade boenden. Men naturligtvis måste alla barn kunna få skydd från våld – oavsett var barnet bor. Som justitieministern känner till vill vi socialdemokrater därför se bredare möjligheter till umgängesbegränsningar för vårdnadshavare som har utövat våld.

Vi anser att det bör införas en lex Tintin för att skydda barn från umgänge när umgänget riskerar att vara skadligt. När en förälder har utövat våld mot ett barn, en förälder eller en annan familjemedlem bör grundprincipen vara att inget oskyddat umgänge ska utdömas.

Barns rätt till ett liv fritt från våld ska vara överordnad den så kallade kontaktprincipen i föräldrabalken.

Det är nu ett drygt år sedan pojken Tintin mördades i Luleå av sin pappa under umgänge. Han tvingades till umgänge trots sin rädsla, trots mammans varningar och trots att flera myndigheter var medvetna om riskerna.

Tintin tvingades till umgänge – och mördades under umgänge.

Tintin och hans mamma bodde inte i skyddat boende. Den lagändring som riksdagen i förra veckan fattade beslut om hade alltså inte hjälpt honom eller de väldigt många barn som varje vecka, varje dag, tvingas till umgänge där risk för våld föreligger. De bor alltså inte i skyddade boenden. Det rör sig om många barn.

Det finns tyvärr många exempel på våld mot barn vid umgänge. Ofta har socialtjänst och tingsrätt kunskap om att risk för våld föreligger, men barnen har ändå tvingats in i förövarnas hem, med övergrepp och våld som följd.

Samhället sviker dessa barn – varje dag. Forskning och myndighetsrapporter visar att våldsutsatta mammor ofta lämnas ensamma att skydda sina barn från våldsutövande pappor. Det handlar inte om enstaka fall eller undantag. Tvärtom är det så att våldsutsatta barn och mammor systematiskt lämnas ensamma av samhällets stödsystem och rättsväsendet, för att själva tvingas värja sig mot våldet.

Det finns gott om forskning och rapporter. Detta är väl känt. Därför krävs fler lagändringar för att skydda våldsutsatta barns liv och hälsa. Självklart måste också barn som inte vistas i skyddade boenden ha rätt att slippa våld.

Inget barn ska tvingas till umgänge med förövare. Inget barn ska behöva uppleva våld. Och ingen mamma ska behöva lämnas ensam med att både skydda barnet mot pappans våld och mot samhällets tystnad inför, och upprätthållande av, våldet.

I debatten förra veckan lyfte socialtjänstministern fram artikel 19 i barnkonventionen; hon sa:

”Fru talman! Artikel 19 i barnkonventionen slår fast att staten ska agera och ge relevant skydd när ett barn utsätts för våld samt utveckla metoder och arbetsätt för att förebygga att barn utsätts för våld.”

Både ministern och andra ledamöter, inklusive från regeringspartierna, lyfte även fram barnen som egna rättighetsbärare. Detta – ihop med barnkonventionens ord – baseras ju bland annat på insikten om att det måste åvila lagstiftningen, och vuxenvärlden, att förebygga att barn utsätts för våld. För barn har rätt att inte utsättas för våld.

Att inte göra något vore både direkt ologiskt och oetiskt. Självklart måste alla barn vara egna rättighetsbärare, och självklart måste samhället vidta förebyggande åtgärder för att inget barn – oavsett var barnet bor – ska utsättas för våld vid umgänge.

Att inte göra något skulle också sända en olycklig signal till landets våldsutsatta, till socialtjänster och till tingsrätter om att det krävs att ett barn bor i skyddat boende för att barnet över huvud taget ska kunna skyddas från umgänge där risk för våld föreligger. Det är naturligtvis inte en signal som riksdag och regering vill sända. Det vore inte för barnens bästa, av flera skäl.

Med anledning av det ovanstående vill jag ställa följande fråga till
justitieminister Gunnar Strömmer:

Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att även barn som inte bor på
skyddade boenden ska ses som egna rättighetsbärare och för att förebygga att
även dessa barn ska riskera att utsättas för våld under umgänge?

.....

Laila Naraghi (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck